

Eerste benchmark mbo verschenen Het groene onderwijs doet het goed

Op 12 december verscheen de eerste fase benchmark beroepsonderwijs. Het rapport laat zien dat het groene onderwijs goed presteert in vergelijking met het overige mbo.

Van alle mbo-leerlingen niveau 4 haalt 70 procent een diploma. Voor de leerlingen niveau 3 ligt dit percentage op 68, voor de niveau 2-leerlingen op 47 en voor de niveau 1-leerlingen op 37. Het gemiddelde percentage leerlingen dat het mbo met een diploma verlaat, bedraagt 61 procent. Omdat een groep – veelal oudere – deelnemers en werkenden echter maatwerktrajecten volgt om dekkwalificaties te behalen, moet dit

percentage worden gecorrigeerd met vijf procent. Hierdoor bedraagt het succespercentage van het mbo 66. Opvallend gegeven hierbij is dat de groene onderwijsinstellingen op alle vier de opleidingsniveaus een hogere score behalen dan het overige mbo.

Succesvolle leerwegen

De meest succesvolle leerweg voor de niveaus 1 tot en met 3 van de hele mbo-sec-

Wat is een benchmark?

Voor het begrip 'benchmarken' hanteert de eerste mbo-benchmark, samengesteld door PriceWaterhouseCoopers in opdracht van de MBO Raad, de volgende definitie: 'Benchmarken is het systematisch vergelijken van prestaties van instellingen, met als doel het genereren van stuurinformatie door het beschikbaar stellen van spiegelinformatie.' Vergelijkende informatie dus, die de roc's en aoc's kunnen gebruiken om nog betere prestaties te leveren. Daarnaast is het onderzoek ook bedoeld om openheid van zaken te geven over de besteding van publieke gelden en de gemiddelde resultaten daarvan.

De mbo-benchmark is opgebouwd uit drie 'bouwstenen': kwalificatiesucces, financiële prestaties en deelnemersoordeel. De scores van deze drie aspecten zijn weliswaar onderling met elkaar in verband gebracht, maar hieruit kunnen in deze eerste fase nog geen eenduidige conclusies getrokken worden. In de toekomst kan deze analyse echter leiden tot het identificeren van de 'best practice'-instellingen, die voor de andere instellingen als voorbeeld kunnen dienen. De aoc's die aan de eerste benchmark hebben deelgenomen, hebben de spiegelinformatie van hun eigen instelling in een aparte rapportage ontvangen.

Aan de bouwsteen kwalificatiesucces hebben dertien groene instellingen deelgenomen, aan het aspect financiële prestaties negen. Tien namen deel aan het tevredenheidsonderzoek deelnemers. Vanuit het groene onderwijs heeft Luc Verburgh, voorzitter CvB Wellantcollege, zitting in de stuurgroep strategische informatievoorziening en benchmarking mbo.



tor is de BBL, waarbij de deelnemers werken bij een erkend leerbedrijf en één of twee dagen per week naar school gaan. Voor niveau 4 is de BOL-leerweg, waarbij de leerlingen naar school gaan en tijdens stages praktijkervaring opdoen, het meest succesvol. Het opleidingssucces laat grote onderlinge verschillen zien per type opleiding, per leerweg en per sector.

Bijgaande tabel ‘Opleidingssucces naar niveau en sector’ toont de cijfers voor de sectoren economie, landbouw en natuurlijke omgeving, techniek, zorg en welzijn. Duidelijk is dat de groene instellingen op alle vier de niveaus het hoogste succespercentage behalen.

Wanneer in het opleidingssucces echter ook de leerweg wordt betrokken, ziet de top vijf van succesvolle combinaties er zo uit:

BBL-opleidingen niveau 1 van de sector zorg en welzijn

BOL-voltydopleidingen niveau 4 van landbouw en natuurlijke omgeving
BBL-opleidingen niveau 3 van landbouw en natuurlijke omgeving

4/5. BBL-opleidingen niveau 1 landbouw en natuurlijke omgeving en BBL-opleidingen niveau 3 van de sector techniek. Ook in de combinatie leerweg/kwalificatiesucces doet het groene onderwijs het dus buitengewoon goed.

Ongediplomeerde uitstroom

De samenstellers van de benchmark hebben tevens nagegaan waar de instellingen de ongediplomeerde uitval aan toeschrijven. Dat blijken in een derde van de gevallen leerling-gerelateerde problemen te zijn, zoals verhuizing, problemen thuis, psychische stoornissen of de situatie op de arbeidsmarkt. Een kwart van de voortijdig schoolverlaters stopt met de opleiding vanwege instellings-gerelateerde redenen, zoals een verkeerde studiekeuze of een gebrek aan begeleiding. In de overige gevallen

De goede prestaties van aoc's hebben te maken met de sterk ontwikkelde zorgcultuur met veel aandacht voor de individuele leerling, de praktijkgerichtheid, de kleinschaligheid en de goede aansluiting met het vmbo-groen

zijn er andere of onbekende redenen voor het voortijdig verlaten van de opleiding.

Succesfactoren

De AOC Raad is – uiteraard – blij met de resultaten van de benchmark en geeft in een persbericht ook een verklaring voor het relatieve succes van de groene opleidingen: ‘De aoc's kennen een sterk ontwikkelde zorgcultuur met veel aandacht voor de individuele leerling. Deze goede begeleiding werpt kennelijk zijn vruchten af. Ook zijn de opleidingen erg praktijkgericht. Dit is vooral op niveau 1 en 2 van groot belang. Andere factoren die mogelijk een rol spelen, is de kleinschaligheid van de aoc's en de goede aansluiting met het vmbo-groen.’

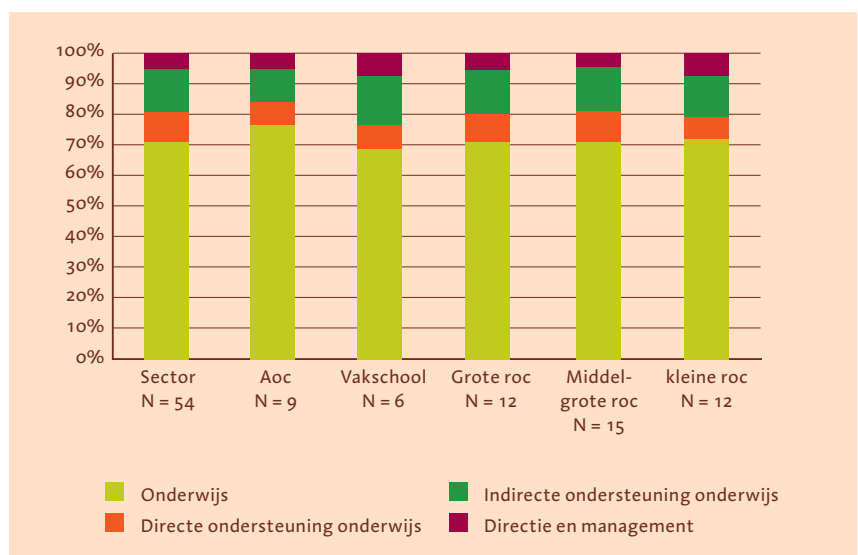
De verklaring van de raad wordt in grote lijnen ondersteund door het Stoas-onderzoek ‘Voortijdig schoolverlaten, wat

te doen?’ van mei 2006. Wel brengt het Stoas-rapport enkele nuanceringen aan, bijvoorbeeld dat het accent in de zorgcultuur van groene scholen nog te weinig op leerproblemen ligt en op ontwikkeling van didactiek. De onderzoekers concluderen ook dat de inhoudelijke afstemming en doorstroom vmbo-mbo nog verbetering behoeft, evenals de doorstroom naar het hbo. Daarnaast wijzen de Stoas-onderzoekers erop dat het groene onderwijs nog te weinig doet aan het weerbaar maken van zwakkere leerlingen, zodat deze ook in minder vriendelijke omgevingen kunnen functioneren.

‘Een punt waar het groene onderwijs wat kan leren uit de andere sectoren, is de veel explicietere aandacht die daar wordt besteed aan studie- en loopbaanbegeleiding’, rapporteren de Stoas-onderzoekers. ‘De voorlichting van de

Niveau	Economie	Landbouw en natuurlijke omgeving	Techniek	Zorg en welzijn
Niveau 1	33%	70%	26%	45%
Niveau 2	39%	50%	43%	42%
Niveau 3	46%	70%	68%	61%
Niveau 4	67%	75%	63%	68%

Tabel 1: Opleidingssucces naar niveau en sector



Tabel 2: Opbouw personele kosten 2005 naar type instelling



school geeft geen duidelijk beeld van het toekomstige werk.' Gebleken is dat een gebrek aan beroepsidentiteit en beroepsbeeld bij leerlingen een belangrijke factor is bij voortijdig schoolverlaters. De groene scholen krijgen daarom het volgende advies: 'Help leerlingen over de muur te kijken, stel studie- en beroepskeuze verplicht. De relatie van voortijdig schoolverlaten richting beroepsidentiteit vraagt verdere uitwerking.'

Financiële prestaties

De benchmark mbo brengt ook de kostenstructuur van de scholen in kaart. Van de totale kosten wordt gemiddeld 74 procent ingezet voor personeel. De overige kosten bestaan uit afschrijvingen, huisvestingslasten en overige lasten. Ook hier weer een opvallend verschil tussen de aoc's en de overige sectoren, zoals tabel 'Opbouw personele kosten 2005 naar type instelling' laat zien: 'Mogelijk wordt dit (het hogere aandeel kosten voor onderwijspersoneel in aoc's) veroorzaakt door het feit dat het onderwijspersoneel in aoc-instellingen relatief veel taken uitoefent die in andere instellingen door ondersteunend personeel worden uitgeoefend', aldus het commentaar van de onderzoekers. Uit de bouwsteen financiële prestaties blijkt tevens dat de gemiddelde docent-deelnemer ratio in het mbo 21,3 bedraagt.

Deelnemersoordeel

De bouwsteen deelnemersoordeel in de eerste mbo-benchmark is geheel gebaseerd op ODIN3, het derde tevredenheidsonderzoek door de Jongeren Organisatie voor het Beroepsonderwijs (JOB). Dit onderdeel bevat daarom geen nieuwe informatie. Om het geheugen nog even op te frissen: de leerlingen waarderen zowel de roc's als de aoc's gemiddeld met een 6,3. De vakscholen scoren met het cijfer 7 aanzienlijk hoger. Op dit onderdeel geven de aoc's dus geen verschillen met de overige mbo-sectoren te zien. Wel is er nog een ander verschil, niet onbelangrijk: steeg het totale aantal mbo-deelnemers tussen 1998 en 2005 met 11,6 procent, het aantal groene mbo'ers bleef in diezelfde periode nagenoeg gelijk. □